ТУРБУЛЕНТТІЛІК ФИЗИКАСЫ

Жазық беттегі турбулентті шекаралық қабат

Шекаралық қабаттың дамуы · жылдамдық профилі
Қалыңдық және беттік үйкеліс

Исатаев М.С.

10 ДӘРІС
Жазық пластина

Дәрістің мақсаты мен құрылымы

Мақсат

Жазық пластина бойындағы шекаралық қабаттың пайда болуын түсіндіру.

Қалыңдық пен үйкеліс күшін есептеу.

Негізгі мазмұн

Жабысу шарты және Re_x

Ламинарлық–өтпелі–турбуленттік аймақ

1/7 дәрежелік профиль

Жергілікті және орташа C^f

Оқу нәтижесі

Re_x, δ және C^f шамаларын есептеу.

Жылдамдық профилін және жылуалмасуға әсерін талдау.

Шекаралық қабат және жергілікті Рейнольдс саны

$$Re_x = U_\infty \, x / \nu$$

Жабысу шарты

Қабырғада: $u(x,0) = 0$.

Сыртқы ағын: $u(x, y \to \infty) \to U_\infty$.

Жылдамдық градиенті қабырғада ең жоғары.

Режимнің ауысуы

$Re_{x,кр} \approx 5 \cdot 10^5$ — оқу бағасы.

Ауысуға кедір-бұдырлық, сыртқы турбуленттілік және қысым градиенті әсер етеді.

Шекаралық қабаттың даму кезеңдері

Ламинарлық

Пластинаның алдыңғы бөлігінде.

Қабат жұқа, араласу әлсіз.

$\delta \sim x / \sqrt{Re_x}$.

Өтпелі аймақ

Тұрақсыз толқындар өседі.

$Re_{x,кр}$ шамасы тұрақты емес.

Араласу біртіндеп күшейеді.

Турбуленттік

Құйындық араласу қарқынды.

Профиль толықтау.

Қабырғадағы үйкеліс артады.

Жазық, тегіс пластина және нөлдік қысым градиенті — негізгі модель шарттары.

Жылдамдықтың 1/7 дәрежелік заңы

$$u/U_\infty \approx (y/\delta)^{1/7}$$

Белгілеулер

u — жергілікті орташа жылдамдық.

U_∞ — сыртқы ағын жылдамдығы.

y — қабырғадан қашықтық; δ — қабат қалыңдығы.

Физикалық мағынасы

Турбуленттік араласу профильді толықтырады.

Бұл — эмпирикалық жуықтау.

Қабырғаға тікелей жақын жерде дәл емес.

Қабырға маңындағы аймақтар

Тұтқыр қабатша

$y^+ \lesssim 5$

$U^+ \approx y^+$

Молекулалық тұтқырлық басым.

Буферлік аймақ

$5 \lesssim y^+ \lesssim 30$

Тұтқыр және турбуленттік тасымал қатар маңызды.

Логарифмдік аймақ

$U^+ = (1/\kappa)\ln(y^+) + B$

$\kappa \approx 0{,}41$; $B \approx 5{,}0$

Тегіс қабырға үшін оқу үлгісі.

Шекаралық қабаттың қалыңдығы

$$\delta/x \approx 0{,}37\ Re_x^{-1/5}$$

Турбуленттік жуықтау

$\delta \approx 0{,}37\ x / Re_x^{1/5}$

Тегіс пластина, нөлдік қысым градиенті және турбуленттік қабаттың басынан дамуы.

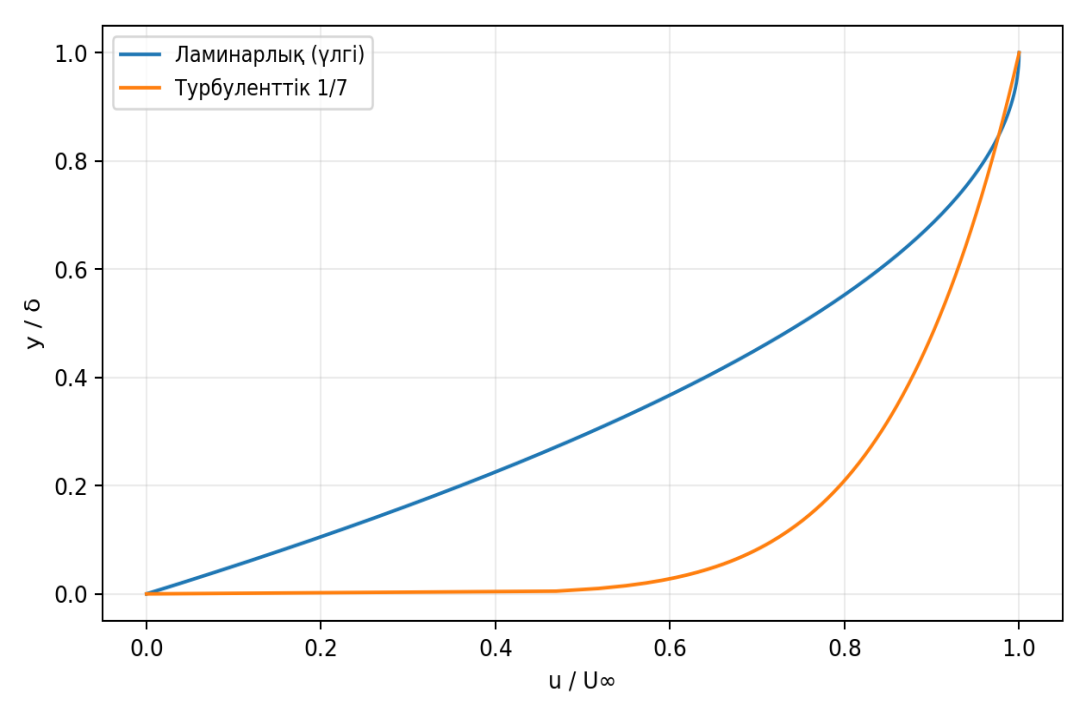
Ламинарлық салыстыру

$\delta_{лам} \approx 5\ x / \sqrt{Re_x}$

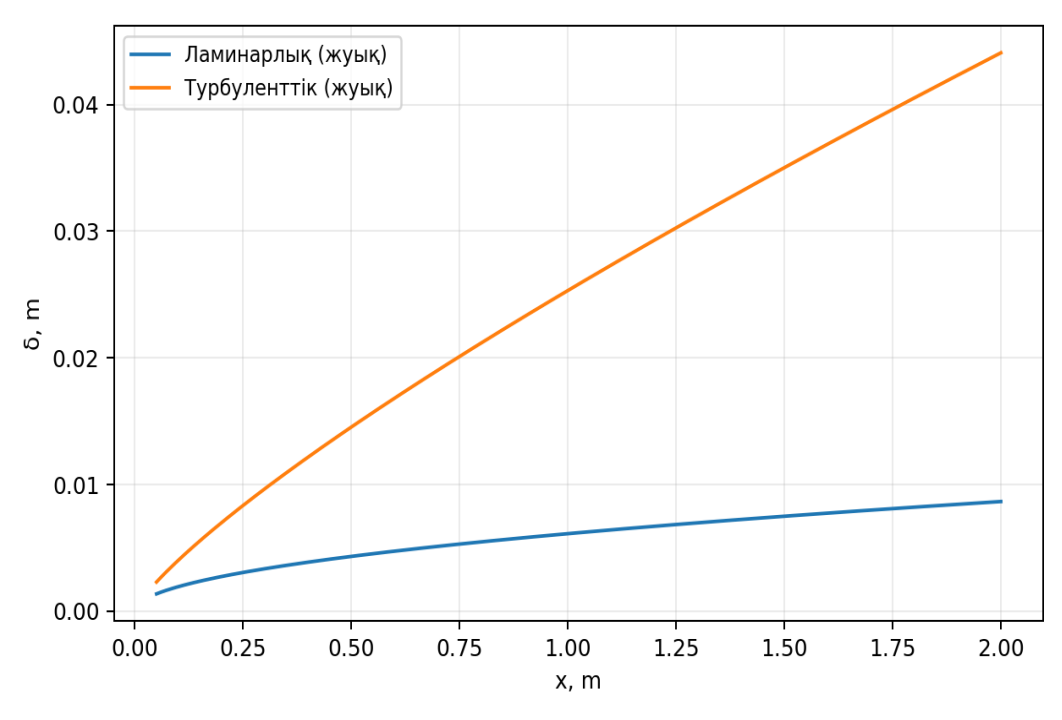
Турбуленттік араласу қабаттың өсуін күшейтеді.

Өтпелі аймақты жеке ескеру керек.

Жылдамдық профилі және қабаттың өсуі

Сол жақ: ламинарлық және турбуленттік үлгілік профильдер.

Оң жақ: δ(x) шамасының салыстырмалы өсуі.

Жергілікті және орташа үйкеліс коэффициенті

$$c^f,_x = \tau w /(½\rho U\infty^2)$$

Жергілікті коэффициент

$c^f,_x \approx 0{,}0592\ Re_x^{-1/5}$

Турбуленттік қабаттың алдыңғы жиектен дамуы үшін жуықтау.

Орташа коэффициент

$\bar{C}^f,L \approx 0{,}074\ ReL^{-1/5}$

$F = ½\rho U\infty^2\ A\ \bar{C}^f,L$

A — пластинаның суланған бет ауданы.

Маңызды шарт

Бұл формулалар өтпелі аймақты ескермейді.

Аралас режим үшін түзету қажет.

Инженерлік қолдану және шектеулер

Аэродинамика

Ұшақ қанаттары мен көлік беттерінің кедергісі.

Ағынның ажырауы және қысым градиенті.

Жел энергетикасы

Жел турбинасы қалақшасының беткі үйкелісі.

Шекаралық қабат көтеру күші мен кедергіге әсер етеді.

Жылу алмасу

Турбуленттік араласу жылу беруді күшейтеді.

Nu_x және Re_x байланыстары қолданылады.

Есептеу мысалы: шекаралық қабат және үйкеліс

Берілген шамалар

Ауа: $U_\infty = 10$ м/с

$\nu = 1{,}5 \cdot 10^{-5}$ м²/с

$\rho = 1{,}2$ кг/м³

$x = L = 2$ м

Рейнольдс және қалыңдық

$Re_L = U_\infty L/\nu \approx 1{,}33 \cdot 10^6$

$\delta \approx 0{,}37 L/Re_L^{1/5}$

$\delta \approx 0{,}044$ м

Орташа үйкеліс

$\bar{C}_f \approx 0{,}074\, Re_L^{-1/5} \approx 0{,}00441$

$F/A = \frac{1}{2}\rho U_\infty^2\, \bar{C}_f \approx 0{,}265$ Па

Турбуленттік қабат басынан дамиды деп алынды.

Қорытынды және өзін-өзі тексеру

Негізгі қорытынды

Шекаралық қабат пластина бойымен қалыңдайды.

Турбуленттік араласу профильді толықтырады.

Үйкеліс пен жылуалмасу режимге тәуелді.

01 Шекаралық қабат неліктен пайда болады?

02 Re_x және $Re_{x,кр}$ қалай анықталады?

03 1/7 дәрежелік заңның шектеуі қандай?

04 Жергілікті және орташа C^f айырмасы неде?

05 Қабат қалыңдығы x бойынша қалай өседі?